

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Wydział Architektury

ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań, tel. +48 61 665 3301, fax +48 61 665 3300

e-mail: office_darf@put.poznan.pl, www.architektura.put.poznan.pl

KARTA OPISU MODUŁU ZAJĘĆ

Nazwa modułu/przedmiotu		Kod	
PLANOWANIE I ZARZĄDZANIE ROZWOJEM ZRÓWNOWAŻONYM MIAST		A_K_2.1_009	
Kierunek studiów	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny)	Rok / Semestr	
ARCHITEKTURA	ogólnoakademicki	I/1	
Specjalność	Przedmiot oferowany w języku:	Kurs (obligatoryjny/obieralny)	
-	polskim/angielskim	obligatoryjny	
Godziny		Liczba punktów	
Wykłady: 30 Ćwiczenia: 30 Laboratoria:- Projekty / seminaria:-		4	
Stopień studiów:	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna)	Obszar(y) kształcenia	Podział ECTS (liczba i %)
II	STACJONARNE	NAUKI TECHNICZNE	1 + 3 = 4 (100%)
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku)	
kierunkowy		ogólnouczelniany	
Odpowiedzialny za przedmiot: dr hab. inż. arch. Robert Ast e-mail: robert.ast@put.poznan.pl Wydział Architektury ul. Nieszawska 11A, 61-021 Poznań tel. 61 665 32 70		Wykładowca: prof. arch. Dimitrije Mladenović Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej ul. Nieszawska 11A, 61-021 Poznań tel. 61 665 32 70	
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:			
1	Wiedza:	<ul style="list-style-type: none">student ma uporządkowaną, teoretyczną wiedzę ogólną obejmującą kluczowe zagadnienia z zakresu zarządzania rozwojem zrównoważonym miaststudent ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu współczesnych teorii urbanistyki i planowania przestrzennego z uwzględnieniem zarządzania strategicznego oraz marketingu i monitoringu miejskiegostudent ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań rozwoju urbanistycznego miast i regionówstudent ma podstawową wiedzę w zakresie kierunków studiów powiązanych ze studiowanym kierunkiem studiówzna podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu zadań projektowo-planistycznych z zakresu projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennego	
2	Umiejętności:	<ul style="list-style-type: none">student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie,student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić istniejące rozwiązania przestrzenne w zakresie projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennegostudent potrafi zaprojektować złożone struktury zespołów urbanistycznych o	

		<p>charakterze centrotwórczym i kulturotwórczym</p> <ul style="list-style-type: none"> • student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić — zwłaszcza w powiązaniu ze studiowanym kierunkiem studiów — istniejące rozwiązania techniczne, w szczególności urządzenia, obiekty, systemy, procesy, usługi, • student potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikację zadań praktycznych w zakresie projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennego
3	Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, ▪ prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy w zakresie różnych sytuacji przestrzennych w skali różnorodnych zespołów urbanistycznych, ▪ student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób, ▪ student ma świadomość i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Cel przedmiotu:

Głównym celem opracowywania programu rozwoju wybranego miasta (złożonej struktury przestrzennej) jest zapoznanie się z uwarunkowaniami i problemami związanymi z procesami rozwoju w aspekcie przestrzennym, społecznym, ekonomicznym i środowiskowym, a przede wszystkim zdobycie umiejętności realizacji opracowań programowo-projektowych rozwoju zespołów urbanistycznego o znacznym stopniu złożoności. Program realizowany jest w zakresie analiz urbanistycznych, społecznych i ekonomicznych oraz definiowania założeń programowo-przestrzennych i tworzenia optymalnej koncepcji zagospodarowania i zabudowy terenu, z uwzględnieniem zasad kompozycji urbanistycznej i kształtowania optymalnego wizerunku miasta jako czynnika konkurencyjności i public relations.

Program dotyczy koncepcji rozwoju terenów zdegradowanych, postindustrialnych zagospodarowania przestrzennego wybranego terenu w przestrzeni miasta lub gminy, jako wielofunkcyjnego zespołu urbanistycznego o różnej dominancie funkcjonalnej: handel, biznes, kultura, sport, rozrywka, nauka, edukacja itd. Koncepcja ogólna całości opracowywana jest w skali 1:1000 lub 1:2000, z bilansem, przekrojami, wizualizacją przedstawiającą powiązania z kontekstem miejskim (plansza podstawowa). Koncepcja szczegółowa - zagospodarowania i urządzenia wybranego ważnego fragmentu przestrzeni publicznej opracowywana jest w skali 1:500, z wizualizacją, widokami perspektywicznymi, przekrojami, rozwinięciami elewacyjnymi i detalem urbanistycznym. Elementem uzupełniającym jest pisemnie opracowany program rozwoju z uzasadnieniem społecznym i ekonomicznym.

Ponadto celem realizacji ćwiczeń jest:

- poznanie współczesnych zagadnień i elementów teorii rozwoju zrównoważonego zespołów urbanistycznych w różnych skalach w aspekcie tworzonej dokumentacji projektowo-planistycznej
- praktyczne poznanie problematyki równoważenia rozwoju miast na różnych poziomach, z szczególnym uwzględnieniem poziomu lokalnego w kontekście gminy,
- poznanie procedury formalno-prawnej uwarunkowań wdrażania projektów zrównoważonego rozwoju miast i regionów w Polsce
- poznanie podstawowych instrumentów i narzędzi stosowanych w procedurze zarządzania rozwojem zrównoważonym miast w aspekcie zarządzania strategicznego,
- poznanie narzędzi i technik sporządzania programów i projektów zarządzania rozwojem zrównoważonym miast z uwzględnieniem technik negocjacji społecznych, marketingu miejskiego, partycypacji społecznej i partnerstwa publiczno-prywatnego,
- poznanie praktycznych metod zarządzania rozwojem zrównoważonym miast w proekologicznym i społecznym podejściu do zagospodarowania przestrzeni gmin,

poznanie metodyki sporządzania dokumentów wspomagających rozwój miasta – Lokalny Program Rozwoju i Rewitalizacji, Program Zadań Inwestycyjnych, Program Rewitalizacji, Operat Środowiskowy, Operat Wodno-prawny, Studium Wykonalności, Studium Chłonności Inwestycyjnej obszaru, Analiza Klimatu Inwestycyjnego miasta i in.

Efekty kształcenia

Wiedza:

Efekty kierunkowe		student, który zaliczył przedmiot,	Odniesienie do obszarowych efektów kształcenia
W01	A2_W03	ma wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, historycznych, ekonomicznych, prawnych i innych pozatechnicznych uwarunkowań działalności inżynierskiej oraz ma podstawową wiedzę dotyczącą zarządzania jakością, w tym zarządzania rozwojem zrównoważonym sieci osiedleńczej oraz kształtowania środowiska człowieka z uwzględnieniem relacji zachodzących między ludźmi a obiektami architektonicznymi i otaczającą przestrzenią;	P7S_WG

W02	A2_W08	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę w zakresie, planowania przestrzennego w skali krajowej, regionalnej, metropolitalnej, gminnej i miejscowej;	P7S_WG
W03	A2_W13	ma wiedzę w zakresie architektury pasywnej i energooszczędności w projektowaniu urbanistycznym;	P7S_WG
W04	A2_W15	zna podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu złożonych zadań inżynierskich z zakresu urbanistyki i planowania przestrzennego;	P7S_WG
W05	A2_W17	ma szczegółową wiedzę związaną z projektowaniem urbanistycznym oraz planowaniem przestrzennym.	P7S_WG
Umiejętności:			
U01	A2_U01	potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł, polsko- i anglojęzycznych, potrafi integrować uzyskane informacje, dokonywać ich interpretacji i krytycznej oceny, a także wyciągać wnioski oraz formułować i wyczerpująco uzasadniać opinie;	P7S_UW
U02	A2_U02	potrafi przygotować opracowanie naukowe w języku polskim i w języku angielskim, przedstawiające własne wyniki badawcze i decyzje projektowe z zakresu urbanistyki;	P7S_UW
U03	A2_U08	potrafi planować poszczególne etapy procesu projektowego, przeprowadzać badania analityczne i optymalizację wariantowych rozwiązań projektowych, a także interpretować dane syntetyczne i dokonywać weryfikacji przyjętych założeń;	P7S_UW
U04	A2_U10	potrafi ocenić przydatność i zastosować nowe osiągnięcia naukowe i badawcze w zakresie urbanistyki;	P7S_UW
U05	A2_U14	potrafi zaproponować ulepszenia istniejących rozwiązań przestrzennych w skali urbanistycznej i regionalnej.	P7S_UW
Kompetencje społeczne:			
K01	A2_K02	przy realizacji zadania inżynierskiego/organizacyjnego potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy, twórczy i innowacyjny;	-
K02	A2_K05	ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje;	-
K03	A2_K07	potrafi odpowiednio określić priorytety służące do realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; ma świadomość ważności zachowania się w sposób profesjonalny.	
Metody kształcenia			
<p>1. wykład / wykład problemowy / wykład z prezentacją multimedialną.</p> <p>2. ćwiczenia / metoda ćwiczeniowa (ćwiczebna) oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy (film, fotografie, materiały archiwalne, teksty źródłowe, dokumenty, roczniki statystyczne, mapy, Internet itp.) / metoda projektu / studium przypadku (studium przykładowe) / klasyczna metoda problemowa.</p> <p>3. eLearning Moodle (system wspomaganie procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).</p>			
Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia			
<p>1. Wykład: ocena formująca: - elaborat tekstowo-rysunkowy (do opracowania w domu przez każdego z studentów) opisujący wybrane zagadnienia z zarządzania rozwojem zrównoważonym miast; rozwinięcie definicji podstawowych pojęć i elementów procesu i struktury zarządzania rozwojem miasta (ocena umiejętności syntezy wiedzy, użycia fachowych określeń i zwrotów, czytelność rysunków, schematów ideowych, właściwy dobór przykładów, rycin i fotografii), format A4, stron 3, il. - autorska prezentacja multimedialna na zadany temat (do opracowania w domu przez kiluosobowe zespoły studentów) – wybrane elementy zarządzania rozwojem zrównoważonym miasta, np.: (oddanie na płycie CD).</p> <p>ocena podsumowująca: jest średnią ocen formujących za elaborat tekstowo-rysunkowy i autorską prezentację multimedialną z uwzględnieniem frekwencji na wykładach</p> <p>2. Ćwiczenia: ocena formująca: Przegląd cząstkowy sprawdzający stopień zaawansowania pracy studenta – pozytywna ocena z przeglądu jest niezbędna do zaliczenia przedmiotu.</p> <p>PRZEGLĄDY: I. Zamknięcie etapu analiz: analizy, w skalach odpowiadających tematowi. II. Przegląd zaawansowania prac nad koncepcją programową. III. Przedstawienie zaawansowania prac w formie rysunkowej i tekstowej.</p> <p>ocena podsumowująca: wykonanie projektu zaliczeniowego.</p>			

PRZEGLĄD ZALICZENIOWY:

Końcowy przegląd na ostatnich zajęciach – wystawa projektów, których autorzy dokonują prezentacji przyjętych rozwiązań programowo-projektowych na forum grupy. Ocena zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Koncepcja programowo-projektowa 1:1000, przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy).

Na ocenę ma wpływ:

praca projektowa musi zostać wykonana zgodnie z w/w zakresem opracowania,

ilość nieobecności w ciągu semestru nie może przekraczać 30%,

należy uzyskać oceny pozytywne ze wszystkich przeglądów,

praca projektowa musi być opracowana graficznie w sposób czytelny, estetyczny i nowatorski

ostateczna ocena jest sumą ocen z przeglądu, wartości merytorycznej i graficznej projektu i aktywności podczas zajęć.

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Treści programowe

Wykład:

- Współczesne zagadnienia i elementy teorii rozwoju zrównoważonego zespołów urbanistycznych w skali dzielnicy, miasta i regionu,
- Wybrane zagadnienia urbanizacji w świetle globalizacji i polityki lokalnej,
- Konkurencyjność jako potencjał strategiczny przestrzeni i instytucji miejskich
- Planowanie i zarządzanie strategiczne w aspekcie funkcjonowania administracji w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym,
- Organizacja procesów inwestycyjnych według projektów publiczno-prywatnych,
- Problematyka równoważenia rozwoju miast na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym,
- Formalno-prawne uwarunkowania zrównoważonego rozwoju miast i regionów w Polsce i Unii Europejskiej,
- Podstawowe instrumenty i narzędzia zarządzania rozwojem zrównoważonym miast w aspekcie zarządzania strategicznego,
- Narzędzia i techniki zarządzania rozwojem zrównoważonym miast z uwzględnieniem technik marketingu miejskiego, partycypacji społecznej i partnerstwa publiczno-prywatnego
- Nowoczesne metody zarządzania rozwojem zrównoważonym miast w proekologicznym i społecznym podejściu do zagospodarowania przestrzeni gmin,
- poznanie współczesnych przykładów rozwoju miast zarządzanych metodami rozwoju zrównoważonego,
- dokumenty planistyczne wspomagające rozwój miasta – Lokalne Programy Rozwoju i Rewitalizacji, Programy Zadań Inwestycyjnych i in.

Ćwiczenia:

Analizy dokumentów planistycznych i prorozwojowych miasta / gminy:

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Lokalny Program Rozwoju i Rewitalizacji, Program Zadań Inwestycyjnych, Program Rewitalizacji, Operat Środowiskowy, Operat Wodno-prawny, Studium Wykonalności, Studium Chłonności Inwestycyjnej obszaru, Analiza Klimatu Inwestycyjnego miasta, Budżet Gminy i Miasta, Wieloletni plan Inwestycyjny i in.

Część studialna

Analizy wybranego obszaru w skali 1:1000 lub 1:2000 w tym:

- powiązań i dostępności komunikacyjnej

- funkcjonalna-inwentaryzacja z zaznaczeniem głównych funkcji i ważniejszych obiektów architektonicznych

- walorów kulturowych - zabytki

- walorów przyrodniczych - zieleni o różnych funkcjach

walorów kompozycyjnych i krajobrazowych miejsca wraz z otoczeniem: punkty, osie i ciągi widokowe, dominanty, akcenty, znaki szczególne pozytywne i negatywne

- krystalizacji i integracji obszaru z głównymi przestrzeniami publicznymi (place, ulice) miasta

Waloryzacja wybranego obszaru strategicznego - ocena istniejących zasobów, zdefiniowanie czynników przewodnich rozwoju, sformułowanie wniosków i określenie głównych założeń rozwoju miasta i gminy.

Określenie celów ogólnych projektu:

- poprawa ładu przestrzennego

- poprawa jakości życia mieszkańców

dzięki stworzeniu nowej, atrakcyjnej formy przestrzennej o charakterze wielofunkcyjnym, która przyczyni się do zaspokojenia różnorodnych potrzeb użytkowników i mieszkańców miasta

Część projektowa

Praca nad koncepcją projektową zespołu urbanistyczno-architektonicznego na przeanalizowanym obszarze, budowanie programu funkcjonalno-przestrzennego złożonego zespołu urbanistycznego o charakterze centrotwórczym lub kulturotwórczym lub rekreacyjno-sportowym.

Określenie dominującej funkcji zespołu (handel, biznes, usługi, kultura, edukacja, rekreacja, sport itd.) i funkcji uzupełniających (np. gastronomia).

Budowanie programu przekształceń lub odnowy badanego obszaru, uwzględniającego istniejące uwarunkowania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne z otoczeniem. Koncepcja projektowana kreowana w oparciu o zasadę rozwoju zrównoważonego, czyli uwzględniająca aspekty: przestrzenne, społeczny i ekonomiczny.

Plansza podstawowa:

- koncepcja rozmieszczenia funkcji zespołu w skali 1:1000 lub 1:2000
- bilans procentowy powierzchni projektowanych funkcji
- relacje przestrzeni zabudowanych do niezabudowanych – stopień atrakcyjności przestrzeni publicznych,
- projekt zabudowy obszaru: objekty architektoniczne, przestrzenie placowe i uliczne, tereny zielone
- widok aksonometryczny całej struktury zespołu
- widoki perspektywiczne szczególnych miejsc zespołu z pozycji człowieka (wejście, punkt kulminacyjny, wyjście) w odniesieniu do „drogi architektonicznej” człowieka poruszającego się po centrum

Projekt urbanistyczny realizacyjny w skali 1:500 wybranego fragmentu opracowywanego zespołu z zaznaczeniem:

- przedstawienie koncepcji w trzecim wymiarze w postaci: modelu, aksonometrii, wizualizacji
- przedstawienie odręcznych szkiców projektowych z pisemnym komentarzem dokumentujących rozwój koncepcji.
- rodzajów zieleni (drzewa, krzewy, trawa, kwiaty)
- detalu urbanistycznego i elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, bramy, pergole, fontanny)

Literatura podstawowa:

1. E. Heczko-Hyłowa (Red.), Trwały rozwój polskich miast nowym wyzwaniem dla planowania i zarządzania przestrzenią, Politechnika Krakowska, Kraków 2001
2. Ast R.: Architektura w procesie inwestycyjnym. Wybrane aspekty. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 1997.
3. Kozłowski S.: W drodze do ekorozwoju, PWN, Warszawa 1997.
4. Kukliński A., Kołodziejki J., Markowski T., Dziemianowicz W.: Globalizacja polskich metropolii. Warszawa 2000.
5. Markowski T.: Zarządzanie rozwojem miast. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
6. Noworól A.: Instrumenty zarządzania rozwojem miasta. IGPIK, Kraków 1998.
7. Parteka T.: Planowanie strategiczne rozwoju zrównoważonego. Uniwersytet Gdański, Gdańsk 1997.
8. Pęski W.: Zarządzanie zrównoważonym rozwojem miast. Arkady, Warszawa 1999.
9. Romanowska M.: Strategie rozwoju i konkurencji. Centrum Informacji Menedżera, Warszawa 2002.
10. Wysocka E.: Metoda ogólna planowania przestrzennego na tle zmian systemu zarządzania. IGPIK, Warszawa 1990.
11. Zabłocki E.: Rozwój zrównoważony. Idee, efekty, kontrowersje. UMK, Toruń 2002.
12. E-skrypt dla przedmiotu „Zarządzanie rozwojem zrównoważonym miast”.

Literatura uzupełniająca:

1. Albrow M.: The Global Age. Stanford 1997.
2. Andrzejewski R.: Ekologiczne podstawy przestrzennego zagospodarowania kraju. Warszawa, 1994.
3. Ast R., *Architektura wybrzeża*, Wyd. PP., Poznań 1999
4. Borowski K.: Przemiany urbanistyczne miast i regionów z szczególnym uwzględnieniem czynników prawno - organizacyjnych. W: Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej „Architektura i Urbanistyka”, Zeszyt 3, Wyd. PP, Poznań 2002.
5. Borowski K., Brochado R., Zimowski L.: Przestrzenie wielorakiej koegzystencji. Uwarunkowania i przyczynki zrównoważonego rozwoju. Komisja Urbanistyki i Planowania Przestrzennego PAN w Poznaniu, Poznań 2002.
6. Cichy- Pazder E., *Humanistyczne podstawy kompozycji miast*, Kraków 1998
7. Cichy-Pazder E.: Tereny przemysłowe. Strategia równoważenia rozwoju. Obszar strategiczny Kraków – Wschód. W: Trwały rozwój polskich miast nowym wyzwaniem dla planowania i zarządzania przestrzenią. Praca zbiorowa pod red. E.Heczko-Hyłowej, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 2001.
8. Delorme A.: Wprowadzenie do zagadnień polityki ekologicznej. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1986.
9. Heczko-Hyłowa E.: Nowy model planowania urbanistycznego i zarządzania rozwojem miast i regionów w Polsce. W: Kierunki transformacji polskich miast u progu wstąpienia do Unii Europejskiej. Materiały Konferencji Naukowej, Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Szczecińskiej, Szczecin 2001.
10. Markowski T.: Konkurencyjna przestrzeń, konkurencyjne miasto, pro konkurencyjne zarządzanie. Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej, KAIU PAN, TUP. Międzynarodowa Konferencja „Kierunki i potrzeby przekształceń miast i regionów w aspekcie równoważenia rozwoju oraz integracji z Unią Europejską” na temat: Konkurencyjność miast i regionów jako problem planowania przestrzennego w perspektywie integracji z Unią Europejską. Materiały przedkonferencyjne, Kraków 18-19.10.2002.
11. Robertson R.: Globalization. Social Theory and Global Culture. London 1992.

Obciążenie pracą studenta

forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	92	4
Zajęcia wymagające indywidualnego kontaktu z nauczycielem	62	2
Zajęcia o charakterze praktycznym	62	2

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

forma aktywności	liczba godzin
udział w wykładach	30 h
udział w ćwiczeniach/ laboratoriach (projektach)	30 h
przygotowanie do ćwiczeń/ laboratoriów	20 h
przygotowanie do kolokwium/przeglądu zaliczeniowego	10 h
udział w konsultacjach związanych z realizacją procesu kształcenia	2 h
przygotowanie do egzaminu	0 h
obecność na egzaminie	0 h

Łączny nakład pracy studenta:

4 ECTS

92 h

W ramach tak określonego nakładu pracy studenta:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:
 $30\text{ h} + 30\text{ h} + 2\text{ h} + 2\text{ h} = \mathbf{64\text{ h}}$ **2 ECTS**